

Ernst Krohn maalaamassa vuonna 1933, vuotta ennen kuin hän menchryi kuiku-koiran puremasta saamaansa vesikauhuun. Setänsä työskentelyä seuraa 2-vuotias Aarni Krohn.

Nuoresta lästään huolimatta Ernst oli ennättänyt maalata paljon, kirjoittaa runoja ja kääntää Gunnar Björlingin runoja. Hän oli yhdessä Aimo Kanervan ja Sakari Tohkan kanssa perustanut Lokakuun ryhmän.

säni oli 1920-luvun lopulla hankkinut Terijoelta, Tyrisevän kylästä kesähuvilan. Se oli kaksikerroksinen, valkoiseksi rapattu rakennus, jota ympäröi pieni puisto. Siihen kuului ulkorakennuksia ja erillinen pieni mökki.

Huvilan takana oli jyrkästi laskeutuva harju, joka myötäili rantaviivaa. Ylhäällä harjulla juuri meidän kohdallamme oli mm. Kersti Bergrothin ja Alex Mautsonin huvila. Pitkät kävelyt harjua pitkin olivat suosittuja. Vaikka muistoni Kannaksella vietetyistä päivistä ovatkin aurinkoisia, oli iltahämärässä aina surumielinen häive. Se oli omiaan herättämään mietiskelyä elämän peruskysymyksistä, joita koskevat keskustelut liittyivät luonnostaan harjulla tehryihin kävelyretkiin.

Terijoen seudun nähtävyyksiin kävimme tutustumassa polkupyöräretkillämme. Niitä olivat mm. Vammeljoen Rakkauden hauta, Lintulan luostari, Raivolän lehtikuusimetsä ja Rajajoki.

Muutaman kilometrin päässä rajalta, Kuokkalassa, oli Ilja Repinin jyrkärakenteinen ateljee, joka herätti aina kiinnostustamme. Siitä ei ollut pitkä matka Villa Golicken meille tuttuun "taiteilijayhdyskuntaan", jota hallitsivat Collianderit, Enckellit, Parlandit ja Grönvallit vierainaan kotimaisia ja ulkomaisia taiteilijoita.

Vaikka Sven ja minä, veljessarjamme vanhimmat, emme 1930-luvulla enää Kannaksella koko kesiamme viettäneetkään, nuoremmat veljeni Alf ja Ernst kotiutuivat sinne sitäkin kiinteämmin. Nuorin veljeni Alf löysi sieltä tulevan vaimonsa Liisa Cederströmin ja tuttavapiiriin liittyi myös hänen sisarensa, taiteilija Eva Cederström.

Erityisen hyvin Tyrisevän kodissamme viihtyi äitini, joka innostui hoitamaan pientä puutarhaansa. Siitä syystä hän viipyikin siellä aina talvipakkasiin saakka.

Taiteilijaveljeni Ernst Krohn majoittui tuparakennukseen, josta tuli hänen ateljeensa. Perustettuaan ns. reputettujen näyttelyn jälkeen "Lokakuun taiteilijaryhmän" yhdessä Sakari Tohkan, Sven Grönvallin ja Aimo Kanervan kanssa Ernstin luova suoni puhkesi yhä voimakkaampana ja hänen työtahtinsa kiihtyi erityisesti kohtalokkaana kesänä 1934.

Aiemmin tuon kesän heinäkuussa olin käynyt Tyrisevällä. Sitten sain kuulla, että omaisteni hoitoon ottama kyläkoira oli purrut Ernstiä käteen mutta että haava oli sidottu eikä haava ollut lääkärin mukaan vaarallinen.

Syyskuussa sain kuitenkin äkkiä keskellä yötä puhelinsoiton. Isäni kertoi järkyttyneenä, että veljeni oli tuoru kuolleena Aurooran sairaalaan Helsingin. Hän oli menehtynyt vesikauhuun. Minut valtasi sanomaton suru.

Kohta sainkin kuulla vanhemmiltani yksityiskohtaisesti tapaturmien kulun. Painajaisnomaisesti se on jäänyt syvästi mieleeni. Vanhempieni murheen ja järkytyksen voi vain aavistaa.

Eräänä heinäkuun päivänä äidin ja Ernstin hoiviinsa ottama kulkukoira käyttäytyi pihallamme epätavallisen levottomasti. Ernst yritti komentaa sitä kuriin, mutta koira ei totellutkaan häntä kuten aina ennen vaan kävi Ernstin kimppuun ja puri häntä käteen kadoten sen jälkeen paikalta.

Äiti sitoi haavan, lähetti Ernstin Terijoen piirilääkärin luo hakemaan apua ja kysymään neuvoa mutta antoi samalla rahaa Helsingin matkaa varten, aivan kuin olisi aavistanut jotakin. Hän korostikin sitä, että tapaus oli varmistettava vielä Helsingissä asiantuntijalääkärillä, jottei mitään jäisi sattuman varaan.

Piirilääkäri tarkasti pureman, sitoi haavan, mutta sen sijaan että olisi lähettänyt potilaan pikavauhtia erikoistutkimukseen Aurooran sairaalaan Helsinkiin hän rauhoitti potilastaan, kehotti tätä jäämään kotiin ja vakuutti, ettei ollut mitään syytä huoleen.

Leo Krohn perheineen oli valinnut kesäkotinsa Tyrisevältä. Terijoen luterilaisesta kirkosta. Isä Leo ja pojat Alf, josta tuli radiotekniikan maisteri ja *Taide-lehden* päätoimittaja, Sven, joka oli fiktiivinen koulupoikana ja myöhemmin filosofian professori ja suuri Kannaksen ja Leijonien ystävä sekä Eino, kirjallisuuden professori ja veljeksen tavoin Kannaksen ystävä.

Oltiin heinäkuussa 1934. Ernstilla oli monia suunnitelmia kesäksi. Hän pursui ideoita ja tarmoa: hän aikoi kirjoittaa, suomentaa, piirtää ja maalata. Hän unohti haavan ja heittäytyi työhön innoissaan ja keskittyneesti hänelle niin rakkaassa ateljeessaan.

Hän kirjoitti omia runoja ja suomensi mm. Gunnar Byrölingin runoja, piirsi ja maalasi kuumesta. Noina viikkoina ennen taudin puhkeamista hän maalasi mm. suurikokoisen Kristus-työkalun, joka nykyään on minulla. Samoina aikoina syntyi myös maalaus Tyrisevän rannalta. Hänen luovuutensa ei koskaan aiemmin ollut purkautunut sillä voimalla ja ilolla.

Tätä hurjaa työntöä ja työntiloa hän pulppusi noin kuuden viikon ajan. Näin kauan kesti, ennen kuin raivotauti oli itänyt vesikauhuisen koiran purentasta puhkeamispisteeseen.

Syyskuun alussa Ernst alkoi tuntea sairauden oireita. Kauan tämän jälkeen ei kestänyt, ennen kuin tauti paheni. Kuumie

nousi korkealle eikä mikään tuntunut lievittävän tuskia. Äiti tarjosi potilaalle virkistykseksi vesipuolukoita, joiden pelkkä näkeminenkin puistatti sairasta. Ensimmäisen kerran Ernst itse mainitsi pelkäävänsä vesikauhua, kun äiti tarjosi hänelle mainituja vedessä liotettuja puolukoita.

"Ehkä suggeroin itseni, että veden näkemisestä johtuva kauhistus merkitsee vesikauhua", Ernst sanoi äidille. Epäilykset taudin luadusta olivat silloin heränneet heissä molemmissa, äidissä ja Ernstissä.

Korkeasta kuumesta ja kovista tuskista huolimatta Ernst oli täysin tajuissaan, ja kun isä tuli paikalle, tilanne oli täysin seivä. He olivat täysin varmoja, että kyseessä oli vesikauhu. Ernst sanoi, että hän kuitenkin vielä kerran haluaisi katsoa lääkäriä silmiin.

Autoa odotellessaan ja tuskissaankin hän hetken käveli puutarhassa ja ihmetteli, miten kaunista kaikki oli.

Molemmat vanhempani lähtivät Ernstin kanssa piirilääkärille, joka tällä kertaa oli sitä mieltä, että sairaus oli puhjennut ja että oli lähdettävä suoraan Helsinkiin. Lääkärinä hänen olisi pitänyt tietää, että lähtö erikoissairaalaan oli jo silloin turhaa. Vanhempani olivat tehneet päätöksensä jo ennen kuin kuulivat lääkärin mielipiteen. He kuitenkin aavistelivat, että oli liian myöhäistä etsiä apua. He tilasivat kuitenkin vuokra-auton, jolla viipymättä lähtivät viemään potilasta Helsinkiin.

Kuljettaja sai kehotuksen ajan rannasta Helsinkiin niin nopeasti kuin mahdollista ja parhaansa hän tekikin. Mutta ei ollut hänen syynsä, että mutkainen tie oli kuoppainen ja mautenkin kehnossa kunnossa. Pikku auto heittelehti rajusti ja jatkuva tärinä ja älkkijarrutukset olivat terveillekin raskasta kestättävää, saati sitten tuskissaan vääntelehtivälle kuumeiselle potilaalle.

Kun matkan varrella auton ikkunasta vilahdi näkyviin järvi, se aiheutti ankaran taudinkohtauksen ja lähes kestämättömän tuskatilan sairaalle. Rajua kipuaan hän yritti helpottaa puremalla puuisen laatikon reunaa. Koko ajan hän oli tajuissaan ja rauhoitti äitiä ja isää:

– Älkää pelätkö, en pure teitä.

Kun lähestyttiin Porvoota, tuskat kävivät niin sietämättömiksi, että oli pysähdyttävä hakemaan apua lääkäriltä. Porvoon sairaalassa potilas sai rauhoittavan pistoksen. Sen jälkeen matkaa jatkettiin. Ernst vaipui kuitenkin kohta tajuttomuuden tilaan, josta hän ei enää tullut tajuihinsa. Helsinkiin Auroran sairaalaan saavuttaessa hän oli kuollut.

Selailemme myöhemmin Ernstin jälkeen jättämiä runoja löysimme yhden, jossa hän kertoo tavanneensa kuolleen veljensä. Hämmästyttävää oli, että runo katkeaa äkkiä ja päättyy hokemaan, joka ei lainkaan liittynyt runon sisältöön: ”Kirkat katkat, pikät matkat, Keravalta Porvooseen.”

Viimeistä kertaa kävin Tyrisellä vuotta myöhemmin, heinäkuussa 1935. Vierailuni oli määrä kestää vain muutamman päivän. Eräänä iltana puhkesi raju ukonilma, joka kesti tuntikausia. Sen aikana sain hälyyttävän ja järkyttävän viestin palata Helsinkiin. Aamulla olin Viipurissa, jossa tarkistin tapahtuneen puhelimitse. Omassa perheessäni Helsingissä oli sattunut onnettomuus, joka peruuttamattomasti muutti kokonaan meidän elämämme. Otin taksin ja ajoin samaa rantatietä kuin vanhempani vuotta aiemmin Ernstin kanssa.

Sotahan sitten kaiken muun lisäksi riisti elämästämme Kannaksen.

Siellä täytyivät monenlaiset ihmiskohtalot. Turhaan tuota seutua ei pidetty näkyväisten ja näkymättömien teiden risteyspaikkana.